

Glasul Satelor

Gazeta Partidului Țărănesc

ABONAMENTUL: Pe un an 50 Lei; pe jum. an 26 Lei; pe trei luni 14 Lei; pe o lună 5 Lei. :- Pentru America 3 dolari pe un an. :-

APARE IN FIECARE DUMINECĂ, SUB INGRIJIREA UNUI COMITET.

Editor și redactor responsabil: Dr. VICTOR HOTĂRAN. :- REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: :- Arad, Bulevardul Carol Numărul 37. :-

Ca să-și ascundă păcatele, liberalii calomniază?

— Armele d-lui I. Brătianu. —

Sub titlul „Divina (dumnezeiască) minciună”, Gazeta Transilvaniei, cea mai veche gazetă a Partidului național, publică următoarele:

„Intre minciunile, cu care oficiosul guvernului își umple zilnic coloanele, găsești câte una așa de înconștientă, încât îți face impresia (te face să crezi) că autorul șmecher vrea să-și bată joc de prostia patronilor.

Așa în numărul cel mai proaspăt, sugubățul ziarist, vrând să arate că Partidul țăărănesc este strein de sufletul neamului, argumentează în felul următor: „Dar niciodată în istoria noastră nu au existat rivalități (inveceri) de clase, ei mai degrabă o unitate și o solidarizare (ținere la oaltă) a claselor sociale — solidarizare care de altfel se explică prin fuziunea (contopirea) obârșiei lor, dat fiindcă conducătorii acestei țări, — cu rari excepții — au ieșit din chiar masa țărănească”.

Mat mult chiar. Suntem cea mai fericită nație din Europa, singură în felul nostru, deoarece la noi lipsește până și antagonismul (impotrivirea) claselor, un fenomen (arătare) care se produce cu fatalitate (ursita), ori unde există un partid social. La noi există desăvârșită armonie socială, toată țara fiind grupată în jurul Partidului liberal.

Sunt cazuri când minciuna devine, prin prostia ticluitorului de dreptul divină (dumnezeiască). Ea te scutește de a le mai spulbera pe celelalte și face un real (adevărat) și apreciazabil (însemnat) serviciu... adversarului (contrarului)!

E tocmai cazul de față”.

Iar distinsul gazetar și minunat scriitor, d. I. Sarel, publică un articol în „Aurora” din care extragem următoarele părți:

„Ori de câte ori liberalii vor să întoarcă atenția masselor de la faptele lor, recurg la diversiuni (intortocheri) prin arma calomniei. Avem fapte: Prin oficiosul liberal, generalul Averoseu a fost decretat „trădător” pentru că șase luni mai târziu același oficios să spună: „Iată omul care ne trebuie în împrejurările actuale” (de față): pe d. Iorga îl caricaturiza în poemul sterp ce n'a dat roade pentru că mai târziu să-l proclame mare apostol; d. Maniu era un Mesia pentru ei, ceea ce nu-i împiedică să-l facă azi trădător; d. Goldiș era pentru aceiași liberali, la un moment dat, cel mai sănătos cap din Ar-

deal, ceea ce nu-i împiedică să-l declare azi un salariat al lor: Halippa era martir odată, azi e un rătăcit pentru ei; răposatul Take Ionescu era când trădător, când „om de ordine”, după cum în anii neutralității Nicolae Filipescu era pentru liberali un dușman al țării, pentru simplul motiv, că era un revoltat de modul cum se pregătea țara pentru război. Exemplele sunt mult mai numeroase.

Revenim la Partidul țăărănesc. Acesta e ținta de predilecție (plăcere) a guvernului. Despre d. Mihalache au spus, că a voit să vândă Bulgarilor Cadrilaterul și cu toată evidența (limpezimea) desmintirilor continuă din când în când să se fepeze: d. Stere e un trădător, dar nu-l judecă deși ar putea să o facă și au fost siliți să o facă însă refuză: d. N. Lupu spune că are relații (legături) cu bolșevicii. Cât timp oficiosul guvernului făcea această afirmație, în țara tuturor calomniilor nu i-se dădea importanță (însemnatate). Să întâmplat însă că la Cluj, șeful guvernului, însuși d. Brătianu să declare, că dr. Lupu în calitate de ministru de interne

întreține relații (legături) cu bolșevicii și vrea să trădeze interesele țării. Afirmație une gravă, fiindcă nu vine de la o persoană fără răspundere, ci de la primul ministru al țării.

Sistemul trebuie să ne învețe pe toți miute: să urmărim cu atențiune încordată activitatea rea a guvernului, să-i arătam în goliciunea lor greșelile.

GLASUL SATELOR

Dela frații de peste hotare.

Veste bună dela urgisiiții noștri Rumeri din Istria, azi pământ italian. În publicația omagială „Piemonte-Romania” pe care Academia comercială din Torino o închină vizitei din Maiu a profesorilor și studenților dela Academia din București, învățatul Matter Bartoli dela Universitatea din Torino, ne aduce vestea, că cei 3000 (trei mii!) de Români istrieni, câți mai sunt azi, scapați de nepăsarea austriacă și de sovinișmul croato-sloven, au dobândit dela noua stăpânire a Italiei — școală românească!

Nu voiu uita niciodată fiorii de bucurie, simțiți cetind vestea aceasta și nu mă rețin a spune cu câtă nespuse durere m'am gândit după aceea la d. Iorga care s'a dus într'un sat din Franța să facă pentru Francezi pe banii noștri școală românească, iar în Istria, Timoc, Macedonia și Banatul robii de Sârbi ne fură limba și ne dau pe „Gospodi pomijhe” cu sila în biserică.

Și tot cu rusine mă gândesc azi că la 1 Octombrie plecase o delegație la Belgrad pentru regularizarea situației bisericești noastre în Banatul robii, fără însă ca să fie pregătită — după însăș spusa dlui dr. Moise Iențiu — și fără ca să poată duce cu sine această delegație un vicar la Vârșet și un protopop la Satu-nou, Panciova.

La 1914 coborând de pe Monte-Maggiore și trecând prin românescul sat Letal, atunci, cotrobâind printre cărțile de pe grinda cutărei căsute românești, ai fost condamnat să descoperi surprize ca „Mladi Hrvat list za mladi svijet” (Tânărul Croat, revistă pentru tineret). Azi scoborând peste „Cula” la Iabuca ori la Iam, ești condamnat să descoperi cu durere „Velika-Srbia novine nas mladi ciovec” din vina celor cari ieri au jurat pentru întregitatea Banatului și azi bat țărusele la Checia, Modos, Varadia și Ciorda.

(V. B.) LECCA MORARIU.

Invățături pentru popor.

Ieri și azi ...

de: Dr. Ioan Suciu.

IV.

Domniile noastre și Domniile lor.

Ca toate popoarele din Europa, așa și noi Români, încă din plămădeală, am avut un strat suprapus. Romaniș vechi îi numiau patriciani, „părintii poporului”.

Negresit, că pe vremea, când au venit Ungurii, Romaniș aveau „fruntași”, asemeni „nemesilor” unguri și „cnejiilor” slavi. Sub influința slavă cu vreme și Romaniș au primit numirea de „cnez” și numele istorice dovedesc că până prin veacul al XVI-lea aveau „cnezi”, fruntași români între noi. În Banat, primarul satului poartă și azi numirea de „cneț”, și chineji-nobili aveau pe întreg întinsul părților locuite de Romaniș din Ardeal, Banat și părțile ungurene, iar „boeri” aveau în țara Bârsei și în cea a Făgărașului.

Totți acești boeri și chineji ai noștri au dispărut (pierit) însă în rândul veacurilor din urmă din sânul poporului românesc. Cum? I-au strivit Ungurii? Nu ei dimpotrivă i-a atras neamului lor.

Schimbându-se vremurile, prin căderea noastră sub supremație — robie — ungurească: domni noștri s'au schimbat și ei cu ele — s'au prefăcut în Unguri, s'au alipit clasei domnitoare străine.

Trădătorii decorați — apostolii pe drumuri.

D. Mihályi Péter, deputat liberal al cercului Sighet a fost decorat de M. S. regele României.

Cetim în gazeta oficială a guvernului, că Domnișorul a decorat, din prilejul încoronării Sale de rege al tuturor Românilor, pe d. Mihályi Péter, deputat liberal în Maramureș.

Cu acest prilej d. Zaharie Boilă, publică în gazeta „Patru”, organul oficial al Partidului național, amănunte din viața politică a munitului maghiaron și renegat. Iată părțile mai însemnate din acel articol:

„...D. Mihályi Péter, a fost un renegat, un trădător de neam, o coadă de topor. Pentru trădarea sa, d. Mihályi Péter, a fost ales ca și acum de „képvisező” (deputat) maghiar și a reprezentat cercul Sighetului în „országgyűlés”-ul (parlamentul) maghiar. D. Mihályi Péter făcea parte din partidul contelui Tisza István, deci din partidul celui mai sovinișt, celui mai intolerant, celui mai reacționar om politic al vechei Ungarii. Pentru „meritele” sale patriotice d. Mihályi Péter, a fost timp îndelungat secretar al parlamentului maghiar. Credem, că e de prisos să stăruiem mult asupra întâmplării cu declarația dlui Mihályi în anul Domnului 1918.

În ziua de 18 Octombrie, când d. Alexandru Vaidă făcea declarația sa inimioasă în numele comitetului național, vestind lumii întregi deslipirea noastră de statul ungar, d. Mihályi Péter se căznea cu trup cu suflet să întunece măreția momentului, declarând, că *„asa este un bun patriot maghiar și nu vrea să audă nici de independență (neatârănare), nici de România-Mare. A și rămas la Budapesta până ce nu i-au dat drumul bolșevicii.”*

Acest domn, Mihályi Péter, a fost decorat de către Regele României-Mari.

Decorarea dlui Mihályi Péter înseamnă decorarea tuturor renegaților și a trădătorilor de neam. Înseamnă pecetuirea solemnă (sărbătorească) a trădătorilor de neam, înseamnă recunoașterea oficială a meritelor prestate de renegații români și este totdeodată o vestejire oficială a naționalismului ardelenesc. Prin decorarea dlui Mihályi Péter guvernul dlui I. I. C. Brătianu, a ținut să ne spună nouă, dlui Maniu, dlui Vaidă, dlui Goldiș și altora, tuturor, că lupta politică națională din trecut, care ați dus-o a fost o muncă inutilă (netrebnică), o pierdere de timp, un fleac: *„că adevărații bărbați, apostolii neînfricoși au fost aceia, cari și-au renegat legea, limba și religia, cari și-au*

Credincios legii și limbii românești a rămas numai bietul iobag-rob român: țărânul și ciobanul. Mai mult: din odraslele fostilor cneji și boeri români s'au dezvoltat cei mai crânceni asupritori și mai nemiloși încălcători ai poporului românesc. Așa la noi în Ardeal, Banat și celelalte ținuturi românești din fosta Ungarie.

Să vedem acum: ce dezvoltare arată stratul social al domniilor în ținuturile de dincolo de Carpați.

Boeri munteni, moldoveni și olteni s'au susținut multă vreme la putere și la cârma țării lor. Ei au dat din sânul și sângele lor o seamă de domnitori mari, chiar și câte un luceafăr, a cărui strălucire va fi pentru vecie podoaba istoriei neamului nostru. Au dat însă și o seamă de voievozi slăbănogi și degenerați.

Astfel boerimea principatelor dunărene are la activul trecutului său și pentru domnitori mari, cari i-a dat, dat și pentru vrednicia și patriotismul, ce l-a dovedit ea însăși între împrejurări grele — pagini de aur în cartea trecutului acestui neam.

Ea are însă, lucru omenesc, și un pasiv cu multe păcate și multe slăbiciuni, din cari au rezultat mari rele pentru țară.

Urmă vremea, că nici boerii nu mai erau stăpâni în țară, nici domni de voevod din sânul lor, ei ajunseră a fi stăpâniți de domnitor impus din Tarigrad (Constantinopol) pentru bani.

Plaga vremurilor așa numite „ale Fanariotilor” este cu mult mai însemnată, decât să nu merite ca să vi-o descriu mai cu deamănuntul. Am să o fac asta.

Dr. IOAN SUCIU.

trădat neamul, cari au dat în noi împreună cu Apponyi, cu Horváth și cu alții.

Pentru că naționalistii sunt lăsați pe drumuri peritor de foame, în schimb renegații sunt decorați de Regele României-Mari la propunerea celui mai „competent”, celui mai „tare”, celui mai „românesc” guvern al țării.

Luptătorii naționali, cari au suferit temnite grele pentru lupta de desrobire, pentru neamul lor, cum sunt dlui Iuliu Coriamu, Aurel Ciato, Ion Mihu, Cassiu Maniu, Constantin Savu, Voicu Nătescu, Vasile Lucaciu, Valeriu Braniste, Zahare Muntean, Ilie Dăianu și alții și alții nu pot fi decorați pentru că nu sunt liberali: tot atunci renegații, trădătorii de neam, cari s'au înscris în Partidul liberal, primesc decorații de la regele iubit al tuturor Românilor.

Ce batjocură este acest fapt la adresa luptei noastre naționale desincercate și pline de jertfe grele, la țărâștul nostru curat, la conștiința noastră de popor liber. Ce învățătură o să tragă din ea tineretul dela școală. Cum o să rădă în pumni ungurii lui Horty.

Ceeace face guvernul nu mai e un gest inconstent, cum ar vrea să o prezinte unii: este decădruptul o provocare.

Nu ne vom mira dacă mâine-poimâne ziarele liberale vor deschide colecte publice pentru un monument în amintirea lui Mangra și nu ne vom mira, dacă îi vom vedea azi-mâine pe Ilustritatea Sa Segeszku în mijlocul nostru, probabil tocmai secretar general la rezortul de instrucție.

În altă țară trădătorii de neam sunt impușcați, la noi ei sunt decorați și joacă rol în viața publică. Și totuși „Viitorul” are neobrazarea să conteste patriotismul și naționalismul nostru”.

ZAHARIE BOILA,

Lovitura fascistă din Italia

Ce este fascismul italian? — Noul guvern al dlui Mussolini.

Fascismul italian (dela cuvântul fascio-legătură, mănunchiu) este o foarte mare grupare a învățatilor de toate felurile, a vechilor luptători de front, a micii burghezii contra celor ce uitaseră prea repede, că Italia e o țară învingătoare, contra amenințării revoluționare a socialismului, care amenința, — acum doi ani, — Italia, cu o catastrofă groaznică. În numele civilizației, în numele neîntrecutei culturii a rasei italiene, fascismul a mântuit de haosul revoluționar una din marile puteri morale și materiale ale lumii.

Dar gruparea fascistă, care numără vre-o 37 deputați în Parlamentul italian, sub conducerea dlui Mussolini, nu s'a mărginit numai la atâta: conșinși de puterea lor, fascistii vreau să dicteze legile lor și porunciile lor Italiei.

Convocând un mare congres la Napoli de peste 40 mii de membri, fascistii au trimis guvernului prezidat de d. Facta ultimul să plece dela cârma țării, în caz contrar vor porni război și vor cuprinde Roma. D. Facta om cuminte și înțelețitor al împrejurărilor și-a dat abdicerea.

Regele a însărcinat pe d. Mussolini, șeful fascistilor, cu compunerea noului cabinet. Rămâne să vedem cu cine vor lucra la guvern fascistii. D. Giolitti, mare politician și fost în mai multe rânduri prim-ministru, în vorbirea sa ținută la Cuneo, a declarat că el e gata să lucreze cu fascistii, deoarece atât aceștia cât și partidul dsale doresc să păstreze buna rânduială socială și să păstreze toate fructele învingerei.

De altfel în Italia domnește liniștea. Autoritățile civile și militare au trecut puterea în mâinile autorităților militare fasciste. Căile ferate au fost deasemenea ocupate de armata fascistă. Străzile și clădirile au arborat drapelul național.

Tupele fasciste (toti oamenii purtând cămeși negre) în număr de vre-o 18—20 mii de oameni și-au făcut intrarea în Roma, primite cu mare însuflețire de popor. Regele a trecut trupele în revistă, poporul a făcut mari ovaițiuni regelui.

Poetul D'Annunzio a poruncit mobilizarea legiunilor italiene din Zara (Dalmatia).

Avem convingerea, că bărbații inteloți și de valoare ai fascismului vor ajuta Italia să iasă din criza de azi, adunând puterile cari au patriotismul și chemarea de a da patriei guvernul național, așteptat mai ales în țările unde a întârziat venirea lui.

Ce-i nou în politica țării?

Partidul național și-a reinceput adunările periodice. Duminică s'a ținut o impozantă adunare la Brașov, unde a luat cuvântul și d. dr. Iuliu Maniu. Dsa numește încoronarea un curat spectacol politic și se miră că după atâtea eșecuri suferite, acest guvern și d. Brătianu mai stă în fruntea țării.

În cercurile din București se dă ca sigură știrea, că sosirea în țară a marelui financiar englez Basil Zaharoff, este pentru țara noastră un împrumut statului român pentru nevoile căilor ferate române. În schimb, guvernul liberal tratează cu numitul financiar să dea „Resita” în arândă unui consorțiu englez. De acum „Resita” — va fi naționalizată „prin noi înși-ne”!

Într-o declarație făcută unui gazetar în Oradea-Mare, d. O. Goga spune că în congresul pe care averescanții îl vor ține la 28 Noiembrie c. e vor face declarații politice însemnate. O apropiere de naționaliștii ardeleni dsa o crede cu neputință. D. Goga nu crede în venirea unui guvern prezidat de d. Iorga, dar are convingerea că „la primăvară țara va avea un guvern Averescii”, din care nu vor lipsi, de sigur, marii politicieni: Păslăuanu, Imbroane — Resita și greșile Ioanidis, Bongopolos și toți setoșii de permise și mari meseri în organizarea alegerilor parlamentare, ca la Dravita, etc.

La o întrunire a parlamentarilor liberali primul-ministru d. I. Brătianu a spus, că maresalul care fost delegatul Franței la serbările încoronării dela Alba-Iulia a venit cu însărcinări bine stabilite, cari au întărit și mai mult bunele raporturi între noi și Franța. Despre legăturile noastre cu cehoslovacia, Polonia și Jugoslavia spune că sunt bune, și sunt de natură să înlăture primejdia unui atac din partea neprietenilor. Primul-ministru a făcut cu multă violență Partidul național, spunând că acesta ar fi trimis în streinătate, memorende și proteste.

La acest atac neobișnuit și grav, gazeta „Patria”, organul oficial al Partidului național răspunde, între altele:

„Oricât de inversunat ar fi luptele politice interne, cel puțin până azi nu-l credeam în stare pe Brătianu să se preteze la asemenea apucături șnice. Întrucât am vorbit în acest mod, este un calomniator ordinar”.

Știri în politica lumii.

După cum am arătat în numărul trecut, noul guvern englez s'a format sub prezidenția dlui Bonar Law, care într-un manifest către popor declară că va urma politica cea mai prietenească față de Statele-Unite (America) și de înțelegere și aliații. Trupele engleze vor fi retrase din liniile Strâmtoarelor (Dardanelelor), după ce va fi isprăvită înțelegerea cu Turcii.

Statul (conferința) Puterilor pentru deslegarea pacei în Răsărit a fost convocat la Lausanne și s'a luat parte toate marile Puteri, țările din Mica înțelegere (România, Cehoslovacia, Serbia), Grecia, Turcia și probabil Rusia.

În Grecia, stările sunt încă tot turbuente. S'a dat firul unui mare complot (înțelegere ascunsă) republican.

În Turcia e mare febră. E vorba, ca să fie proclamată republica.

Guvernul din Irlanda (provincie care s'a ținut Anglia) a hotărât să proclame republica.

Începând de Sâmbătă legătura ungurească din cureștii nu mai vizează pașapoartele pentru Ungaria. Se pare, că suspendarea vizei pașapoartelor e începutul unui conflict diplomatic, provocat întâmplările din vremea din urmă, atât în Parlamentul unguresc, cât și în Parlamentul român. La Subotiza (Jugoslavia) a murit politicianul b. Iasa Tomić, fost deputat.

Politia din Elveția a primit ordin să aresteze Bela Kuhn, fost președinte al sovietelor unice, care se găsește în Elveția cu pașaport fals.

ȘTIRI.

— D. Mihail Măreș a abzis din funcțiunea de prefect al județului Arad. În locul d-sale a fost însărcinat cu grădarea afacerilor prefecturii d. Ioan Georgescu, inspector general administrativ.

— Lucrătorii marelui fabricii de vagoane „Astra” din Arad s'au pus în grevă. Conducătorii vre-o 70—80 de inși, au fost duși la arest, iar restul — cari au făcut serviciu militar — sunt chemați la armată. S'au luat măsuri energice.

— Locuitorii Aradului duc lipsă de pâine, brutării (pecari) refuzând să lucreze. Deocamdată d. primar dr. Robu, a reușit să procure făină pentru câțiva timp, care se vinde: 1 kgr. pâine albă 6 lei 10 bani, iar făina neagră cu 5 lei 60 bani chilogramul.

— La o mare întreprindere din Arad s'a descoperit mari nereguli în sarcina unui funcționar superior.

— În Stoplice (Jugoslavia) a fost prins dezertorul Bulu Ivan care la îndemnul bulgar a vrut să ucidă pe regele Alexandru la serbările dela Cumanova.

— D. deputat Cezar Spineanu a cerut darea în judecată a lui Gh. Iovin, pentru un manifest jignitor și calomniator, tipărit și răspândit de d-sa precum și pentru ținuta sa la Timișoara.

— La Lupeni s'a produs o nouă și groaznică explozie. Sunt 8 morți.

— Un grup de oameni de inimă au pus bazele unui fond pentru ridicarea unui monument fostului deputat și cinstit luptător național dr. V. Chiroiu.

— La vama din Timișoara s'au descoperit mari falsuri și nereguli în sarcina funcționarului Ilca.

— Asociația comercianților arădași au trimis guvernului un memorandum cerând lăsarea căilor ferate Arad—Cenad în administrația lor de azi. Guvernul, cum se știe, vrea statificarea acestei linii.

— În Parlamentul cehoslovac a produs mare mirare declarațiile dlui ministru Beneš, care a spus, că deputatul slovac Hlincea, a cerut în scris lăsarea către Polonia a localității Javorina.

— În țară au sosit mulți cetățeni Români, cari au fost scoși afară din Germania și Elveția, pe motivul lipsei de locuințe.

Dsoara Kyrle Beller, actriță engleză, și-a pînș candidatura de deputat în cercul Brighton.

x În centrul pieței din Ineu se află de vânzare o prăvălie mixtă. Doritorii să se adreseze la *Moritz Herbsstein*, comerciant de coloniale în Arad, Bul. Regele Ferdinand (Boros-Béni.)

— Reprezentanții Statelor-Unite ale Americii în România, au fost informați de către guvernul lor, că după 7 Octomvrie 1922, vânzarea băuturilor alcoolice pe orice vagoane ale Statelor-Unite este contrarie legii și că vânzarea de asemenea băuturi pe vagoanele străine în apele teritoriale ale Statelor-Unite este de asemenea contrarie legii; aceste restricțiuni nu se aplică la vagoanele străine trecând prin canalul de Panama și cari nu ating vre-un alt port sub jurisdicțiunea Statelor-Unite.

Binevoitori a informa publicul prin publicarea celor mai de sus și a primi, Domnule Director, asigurarea distincției mele considerate. — ELY E. PALMER, consul al Statelor-Unite ale Americii.

x Croitoria GHEORGHESCU DUMITRU, Turnu-Severin, angajează imediat un *Zuschneider* având bune referințe.

x În centrul pieței din Ineu se află de vânzare o prăvălie mixtă. — Doritorii a se adresa la *Moritz Herbsstein*, comerciant colonial, Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) Arad.

x ZWACK specialități de Licheur, Unicorn, Cacao, Chouvat, Cocktail, Yvette, Chypre, Gin etc., se pot primi iarăș în orașul nostru, în calitate *originală* din timpul de pace și în deobște cunoscută, din timpurile de pace.

x Iosif Jäger, croitorie model pentru doamne, str. Brătianu nr. 2. (Weitzer J.) Palatul mîngriților, Arad.

Ungurii și încoronarea.

Gazetele din Budapesta în doliu. — Interpelarea deputatului Szilágyi.

În zilele de 15, 16 și 17 Octomvrie toate gazetele guvernamentale și reacționare din Ungaria au apărut încadrate în doliu și criticând cu vehemență actul încoronării dela Alba-Iulia.

Gazetele blocului creștin, acele ale partidului legișmist și al guvernului Bethlen arată în articole lungi, că până la 15 Octomvrie ungurii mai puteau avea o licărire de speranță, dar încoronarea dela Alba-Iulia înseamnă pecetluirea tratatului dela Trianon.

În ziua de 20 Octomvrie parlamentul unguresc s'a deschis în prezența regentului Horthy. Într-o atmosferă foarte încălțată a luat cuvântul Ludovic Szilágyi, deputat, pe vremuri de Oradea-mare. El a protestat împotriva încoronării dela Alba-Iulia a Domnitorilor români și împotriva unirei Ardealului cu România, atacând cu violență Domnitorii noștri. Acest deputat a mai vorbit și de ținuta ungurilor față de țările învecinate, întrebându-le cuvinte foarte grele și neobișnuite față de țările vecine cu cari există legături de pace.

Am fi gata să trecem peste declarațiunile unui deputat, nefăcând parte din vre-un partid politic și neavând nici o răspundere, dacă șeful guvernului unguresc, vorbind în aceeași ședință chiar, nu ar fi trecut în tăcere peste amintirile pe cari deputatul Szilágyi le-a roștit în aplauzele parlamentului.

Într-o ședință a Parlamentului din Dealul Mitropoliei, d. I. G. Duca, ministrul treburilor din afară a declarat, că guvernul dlui Brătianu împreună cu cel din Belgrad și cu cel din Praga, tot atât de interesate, vor face demersuri potrivite pe lângă guvernul unguresc.

Răbdarea guvernului unguresc față cu agitațiunile îndreptate împotriva țărilor vecine, își are începuturile în răbdarea și tăcerea de care s'a bucurat stăpânirea ungurească, din partea acelorora, contra cărora unelteste. — dar în interesul liniștii și al păcii de care lumea are nevoie. — el trebuie să aște în sfârșit, că va avea împotriva unelțiilor sale o putere care e hotărâtă să nu îngăduie în vecinătatea ei, o atmosferă de recurmată atățare și amenințare.

Inmormântarea profesorului Teodor Papp.

— În 27 Octomvrie c. a răposat profesorul auxiliar dela institutul teologic-pedagogic din Arad, d. Teodor Papp în etate de 82 ani. Decedatul era tatăl dlui avocat Teodor Papp din Arad, și după ce a ieșit dela administrație, unde era notar comunal la Comlăuș, la bătrânețe și rămas văduv a trecut la institutul teologic din Arad ca propunător de economie.

Inmormântarea a avut loc în 29 Oct. dela morga cimiterului de sus, petrecut fiind de numeroși cunoscuți și prieteni ai familiei, de membrii corpului profesoral dela seminar și de elevii teologi și pedagogi. Prohodul l-au săvârșit dnii presbiteri Alexiu Popovici, Turic și E. Crăciun. Au roștit vorbiri d. dnii Eugen Crăciun: din partea corpului profesoral dr. Iustin Suciu, iar din partea elevilor teologi și pedagogi dnii G. Tinica și Radu. Răposatul a fost un bun român, un bun notar și bun dascăl. — Odihnească în pace!

Fapte urite.

Ni-se trimițe următoarele declarații:

Sub acest titlu în numărul trecut s'a publicat fără numirea autorului câteva fapte neadevărate de protopopul gr.-caț. George Maior din Seitin. Autorul a aflat de bine, ca să nu iscălească acel articol, fiindcă doar nici el singur nu a crezut neadevărurile afirmate. Pentru eruarea autorului și pentru săvârșirea lui s'a intentat proces penal la Tribunalul din Arad, și în urma denunțului Judecătorului de Instrucție din Arad a și început cercetările. — Arad, la 26 Octomvrie 1922. — Cu distincție stim. MAIOR GEORGE.

Răspuns unor atacuri mizerabile.

În săptămâna trecută, numerele din gazeta „Aurora” din București, al cărei director, se știe, este fostul ministru d. dr. Lupu, — au fost adunate dela chioscurile din Timișoara și arse în fața teatrului de acolo. Din acest prilej numita gazetă publică un articol în care, după ce arată pe individul Gh. Iovin ca autor al atentatului la libertatea scrisului, îl învinuiește pe acesta că prin anul 1918 în tovarășie cu un ofiter rus și un șofer — conducător de automobil — după ce a ucis cu focuri de revolver într-o pădure din Basarabia pe trei comercianți Ovrei, i-a jefuit. Într-un articol următor, aceiași gazetă arată și numărul sub care se află înregistrată la Ministerul de Interne din București cererea lui Gh. Iovin pentru pasaport la America, cu scopul — spune numita gazetă — să spioneze pe drul Lupu.

„Glasul Satelor” din Arad, — ca gazetă țărănistă — reprodușese, cum era și natural s'o facă, un scurt rezumat al celor apărute în „Aurora”.

Individul Gh. Iovin, în loc să spulbere, dacă are puțină, gravele învinuiri, de ucigaș și spion, ce i-le aduce „Aurora”, sau să dea în judecată pe drul N. Lupu, directorul numitei gazete, cum și pe gazeta „Glasul Satelor” din Arad, care reprodușese isprăvile lui Gh. Iovin, — din bun senin se napustește prin gazeta „Voinea Bănatului” din Timișoara și ca un zăvod turbat își aruncă balele spurcate împotriva mea.

Aceia, cari ounose pe acest individ de sigur își vor da dreptate dacă acest răspuns nu-l dau obraznicului care iscălește Gh. Iovin, — pe care nu-l socotesc vrednic de atâta cinste, — ci marului public, pentru ca tăcerei mele să nu i-se dea vre-o explicație gresită.

Pe vremea, când eu, și alții mulți, purtam luptă îndârjită pentru apărarea limbei și școlii românești împotriva atentatului de maghiarizare forțată, atentat pregătit de contele Apponyi, — care mie mi-a adus aruncarea pe drumuri, — nemernicul individ avea fundul pantalonilor crepat și se juca în pulbere. Iar mai târziu, când eu, și alții ca mine, uream Calvarul suferințelor, în lăudă, maltratări și chiar hătă și pe când eu pășeam pragul temnițelor ungurești, pentru ani de zile, imbecilul individ era calfa de prăvălie.

Ce știa acest nemernic de toată lupta noastră națională și de zburcările mele pentru lumina-rea și apărarea neamului, din care luptă eu m'am ales cu sărăcie și boală în oase?!

În vremea războiului mondial, eu, în urma sfatului ce primisem din partea unui cunoscut diplomat român, rămăsesem la postul meu de sentinela, gata să înfrunt orice lovitură din partea dușmanului, redactând gazeta „Românul” din Arad în împrejurări, pe cari numai foarte puțini câți îndrăzneau să mă întâlnească, pe acea vreme, le știu și le cunosc.

Calfa Gh. Iovin, a părăsit pe acea vreme teigheaua și s'a refugiat în vechiul regat, unde s'a prezentat ca „mucenic al cauzei naționale” și în-casa ajutoare bănești. Iar eu, în 1916 fui târât în răzburile fostei armate austro-ungare, familia rămânându-mi părăsită și uitată de toți, cari, pe acea vreme, mai ales, ar fi avut cu totul o altă datorie față de mine și familia mea.

Intors dela datorie, — cum spune, — individul Gh. Iovin își poate permite luxul să dăruiască multe mij de coroane pentru scopuri politice — căci nu-i mai plăcea de-acum teigheaua din prăvălie —, locuiește într-un castel în Timișoara, trage la hotelurile cele mai elegante, în București, își îmbracă corpul bine hrănit în blăni scumpe, se plimbă în trăsură e legănată trasă de cai de „sânge arab”, cutreeră țara în automobil, iar când călătorește cu trenul își scoate bilet pentru vagon cu paturi.

Eu, întors dela datorie port în oasele mele boala ce am contractat-o în temnițele ungurești și mușcesc, și acum ca totdeauna, pentru o felie de pâine.

El, dela datorie se întoarce milionar, iar eu „vândutul pentru parale averescanilor” sunt tot sărac, trebuind să mușcesc din greu.

Eu cucerindu-mi un locușor în politică prin străduințele mele și prin munca mea intelectuală, el ajuns în politică pe ușa din dos și prin risipă de bani.

Imbecilul, care iscălește Gh. Iovin, în loc să-și bată joc de sărăcia mea, mai bine ar răspunde învinuirilor grele ce i-le aduce gazeta drului Lupu și, totodată să dovedească cum el, pe nemuncite — ieri ca și azi — poate avea avere de milioane, cum spune „Aurora”.

Pe nemernicul individ Gh. Iovin, care a găsit găzduire în coloanele gazetei Partidului național

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu răspunde.

din Bănat, de unde aruncă și improască cu tină și noroju lumea cinstită, până ce nu va aduce proba insultelor ce mi le aruncă, îl declar imbecil, inconsistent, lipsit de demnitate, fără scrupule, mistificator ordinar, calomniator mizerabil și criminal.

CONST. SAVU.

Mișcarea Cooperatistă.

Vineri în 27 Octomvrie crt. s'a ținut în localul școlii de contabilitate din Arad prima Adunare Generală a Federalei Cooperativei Sătești „Aradul”. Au fost reprezentate 16 cooperative afiliate, prin 23 delegați. Bilantul prezentat de consiliul de administrație, cu toate că Federala și-a început operațiunile abia în luna Iulie și cu un capital de tot mic, acest bilant prezintă o situație reală.

Adunarea Generală a aprobat cu unanimitate toate propunerile făcute de către consiliu pentru ridicarea capitalului Federației.

După desbaterea chestiunilor puse la ordinea zilei, s'au rostit discursuri foarte frumoase în interesul de a se face o propagandă cât mai vie pentru mișcarea cooperatistă, pentru mărirea operațiunilor Federației cu introducerea articolelor coloniale și pentru înființarea de noi cooperative de tot soiul.

CONVOCARE.

Banca pentru vânzarea și parcelarea imobilelor societate anonimă în Arad, în ziua de 4 Noemvrie a. c. orele 5 p. m. în localul ei situat în casa din strada Moise Nicoară nr. 1. tine

adunare generală extraordinară

la care onorații acționari se invită de

DIRECTIUNE.

Ordinul de zi a adunării generale extraordinare:

1. Ocuparea prin alegere a unui loc de membru în consiliul de administrație, devenit vacant prin moarte.

2. Propunerea consiliului de administrație în chestiunea ridicării capitalului social dela 500.000 lei la 2.000.000 lei.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la adunarea generală, în sensul §-ului 13 al statutelor sunt obligați a depune acțiunile lor cu 3 zile înainte de termenul adunării generale la cassa institutului, sau la cassa institutului Cassa de Păstrare a Judetului Arad.

Publicațiune de licitație.

În baza ordinului nr. 8226—1922 al Ministerului lucrărilor publice, Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, se publică licitație pentru reconstrucția podului nr. 1 pe șos. Judet. Ineu—Șicula, care se va ține la direcțiunea de poduri și șosele Cluj în ziua 18 luna Noemvrie 1922, la ora 10, observând prescrierile legii contabilității publice art. 72—85.

Depunerea garanției provizorie de 4% a sumei din ofertă se va adevăra prin recepșia anexată ofertei.

Suma preliminară în deviz este 280.000 lei.

Elaboratul tehnic, condițiunile de edificare și licitație și modelul de ofertă și contract se pot vedea zilnic în orele oficiale la Direcțiunea suszisa și la serviciul semnat.

Serviciul de poduri și șosele Arad.

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI**„Glasul Satelor”****MAGAZIN DE HAINE PENTRU BARBAȚI, BĂEȚI ȘI COPII**

Haine de școală, paltoane pentru băeți și haine pentru bărbați, raglanuri paltoane de iarnă, cojoace, bluze de piele, pelerine în mare asortiment. — Stofe de lână indigenă și streină. — Secție separată pentru croitorie.

Szántó și Komlós, Piața Avram Iancu Edificiul Teatrului orașului

? Cine nu cunoaște ?

izvorul de esinătate din Arad
să cerceteze magazinul de modă a lui

STRASSE

viz-a-viz de bis lutherană din Arad.

ANUNȚURI

pentru gazeta GLASUL SATELOR se primesc la

„AGENȚIA ARGUS”

Strada Eminescu Nr. 1.

CASSĂ DE SCHIMB!

viz-ă-viz de gara (stația) Arad.

Inschimbă totfelul de monede și valute străine (dolari, argint și aur) cu preturile cele mai moderate. :: PETRU DRECIN.

FRANCISC TRITTHALER

Birou de arhitectură. ARAD, str. Coșbuc (Wesselényi) 47.



Primește totfelul de comenzi dela cele mai simple până la cele mai complicate și moderne lucrări de arhitectură. Primește executări de planuri și devize

Pentru Cooperativele sătești.

Atragem atențiunea Cooperative-lor sătești că ne-au sosit marfă, precum: TEXTILE, postavuri pentru paltoane, ghete pentru bărbați, dame și copii, cămeși de barchet, bocanci, barcheturi, clo-rapi, arșee și sape.

Federala Cooperativeilor sătești „ARADUL”

ARAD, piața Avram Iancu Nr. 19.

Pentru orice vânzare și cumpărare

de case, prăvălii, restaurante, hoteluri, vii, păduri și pământuri, adresați-vă numai la

„AGENȚIA ARGUS”

Str. Eminescu (Deák Ferenc-UL) No. 1.

În atelierul de șepci al

FRĂȚILOR WURZEL

se pregatesc totfelul de șepci, șepci pentru studenți în cantități mici și mari, execuție foarte fină.

ARAD, PIAȚA PLEVNEI (FOSTĂ ÁRPÁD-T.) Nr. 2

(Viz-ă-viz de Sinagogă.)